

พิษสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช (Pesticides poisoning)

สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกิดผลกระทบต่อสุขภาพได้ หากนำมาใช้ไม่ถูกต้อง เหมาะสมหรือจัดเก็บไม่ถูกวิธี ความเป็นพิษของสารกำจัดศัตรูพืชเป็นอันตรายต่อมนุษย์ ได้ทั้งแบบเฉียบพลันและระยะยาว ส่งผลต่อระบบประสาทและการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ มีความเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็ง และเกิดความพิการ บกพร่องของเด็กทารกแรกเกิด⁽¹⁾

จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมวิชาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า ปี พ.ศ. 2558 มีการนำเข้าวัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมประมาณ 147,000 ตัน โดยมีสารกำจัดวัชพืช (Herbicide) มากที่สุดร้อยละ 80 รองลงมา คือ สารกำจัดแมลง (Insecticide) ร้อยละ 9 และสารป้องกันและกำจัดโรคพืช (Fungicide) ร้อยละ 7 และอื่น ๆ ร้อยละ 4⁽²⁾

จากข้อมูลย้อนหลัง 10 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2558 (ค.ศ. 2006 - 2015) อัตราผู้ป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 - 2553 (ค.ศ. 2006 - 2010) จากนั้นลดลงจนถึงปี พ.ศ. 2557 (ค.ศ. 2014) และมีแนวโน้มสูงขึ้นอีกครั้งในปี พ.ศ. 2558 (รูปที่ 1)

ปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) มีรายงานผู้ป่วยได้รับพิษจากสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชจากการทำงานและสิ่งแวดล้อม 2,421 ราย อัตราป่วย 3.70 ต่อประชากรแสนคน ไม่มีรายงานผู้เสียชีวิต

มีการรายงานมากที่สุด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5.31 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ ภาคเหนือ (4.57) ภาคกลาง (2.99) และภาคใต้ (0.48) (รูปที่ 2)

จังหวัดที่มีรายงานผู้ป่วยสูงสุด 10 อันดับแรก คือ จังหวัดเลย 47.12 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ จันทบุรี (15.50) ระยอง (13.50) เชียงใหม่ (12.39) แพร่ (11.47) ชัยนาท (11.15) สิงห์บุรี (10.86) ลำพูน (10.84) ลพบุรี (10.68) และปราจีนบุรี (10.61) (รูปที่ 3)

มีรายงานผู้ป่วยตลอดทั้งปี รายงานผู้ป่วยสูงในช่วงเดือน พฤษภาคม - สิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนเกษตรกรเริ่มมีการเพาะปลูก และมีการใช้สารป้องกันศัตรูพืชเพิ่มมากขึ้น แต่ในปี พ.ศ. 2558 มีรายงานผู้ป่วยมากที่สุดในเดือนตุลาคมอีกด้วย (รูปที่ 4)

ผู้ป่วยส่วนใหญ่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชน 1,805 ราย ร้อยละ 74.56 โรงพยาบาลทั่วไป 425 ราย (17.55) และโรงพยาบาลศูนย์ 166 ราย (6.86) เป็นผู้ป่วยเพศหญิง 934 ราย ร้อยละ 38.58 เพศชาย 1,487 ราย (61.42) อัตราส่วนเพศหญิงต่อเพศชาย 1 : 1.6 กลุ่มอายุที่พบอัตราป่วยสูงสุด คือ กลุ่มอายุ 55 - 64 ปี เท่ากับ 5.11 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา คือ 45 - 54 ปี (4.73) และ 35 - 44 ปี (4.62) (รูปที่ 5)

ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีสัญชาติไทย ร้อยละ 99.79 รองลงมา คือ สัญชาติพม่า (0.17) และกัมพูชา (0.04) เป็นผู้ประกอบอาชีพรับจ้างสูงสุด 888 ราย ร้อยละ 36.68 รองลงมา คือ เกษตรกรรม 805 ราย (33.25) เด็กในปกครอง 170 ราย (7.02) นักเรียน 98 ราย (4.05) ข้าราชการ 55 ราย (2.27) ค้าขาย 26 ราย (1.07) งานบ้าน 4 ราย (0.17) และอื่น ๆ 372 ราย (15.49)

จำแนกชนิดของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชตามการวินิจฉัยพบว่า เกิดจากพิษยาฆ่าแมลงกลุ่มออกาโนฟอสเฟสและคาร์บาเมต 666 ราย สารเคมีกำจัดวัชพืชและสารฆ่าเชื้อรา 605 ราย สารฆ่าหนู 69 ราย สารฆ่าแมลงกลุ่มฮาโลเจน 52 ราย และอื่น ๆ ที่ไม่สามารถระบุได้ 1,029 ราย

จากการรายงานผู้ป่วยพิษจากสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช ที่ได้รับรายงานจากระบบเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบว่า ในปี พ.ศ. 2558 (ค.ศ. 2015) มีรายงานจำนวนผู้ป่วยเพิ่มสูงขึ้น ส่วนใหญ่พบการรายงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีอาชีพรับจ้าง แต่ยังพบผู้ป่วยที่เป็นเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี สูงทุกปี จึงควรมีการเฝ้าระวังการได้รับพิษสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองควรเอาใจใส่ดูแลเด็ก ให้ปลอดภัยจากการสัมผัสสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งการเก็บรักษาอุปกรณ์ภาชนะบรรจุ ให้ห่างไกลเด็ก และให้ความรู้ในการป้องกันตนเองจากการสัมผัสสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทั้งในผู้ใช้และกลุ่มเด็กนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Childhood pesticide poisoning: Information for advocacy and action [Cited 2016 May 23]. Available from: URL: <http://www.who.int/ceh/publications/pesti-poison/en/>
2. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. รายงานสรุปการนำเข้าวัตถุอันตรายทางการเกษตร ปี พ.ศ. 2558. [สืบค้น วันที่ 23 พฤษภาคม 2559]. เข้าถึงได้จาก : [http://www.doa.go.th/ard/FileUpload/hazard/4.2/Summary%20of%20the%20import%20of%20hazardous%20\(B.E.%202558\).pdf](http://www.doa.go.th/ard/FileUpload/hazard/4.2/Summary%20of%20the%20import%20of%20hazardous%20(B.E.%202558).pdf)

ผู้เรียบเรียง

กัญญิกา ถิ่นทิพย์

บรรณาธิการวิชาการ

ดร.แสงโสม ศิริพานิช

Fig.1

Reported cases of pesticide poisoning per 100,000 population cases fatality rate by year, Thailand, 2006 - 2015

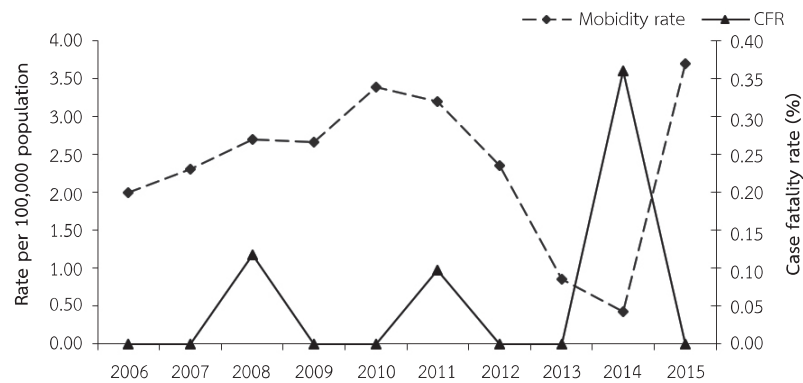

Fig.2

Reported cases of pesticide poisoning per 100,000 population by region, Thailand, 2011 - 2015

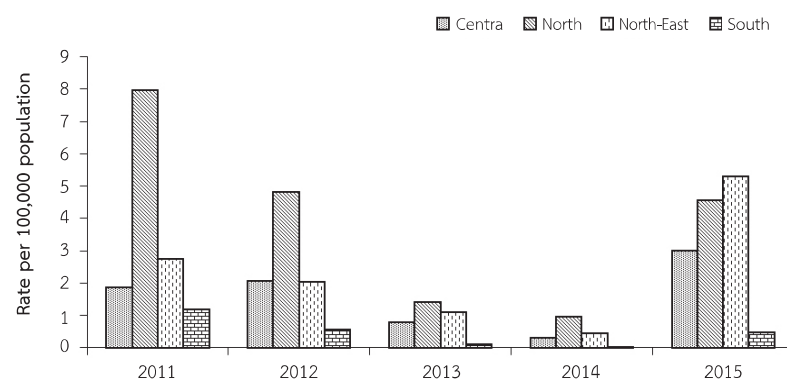
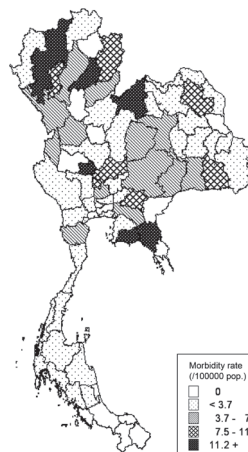

Fig.3

Reported cases of pesticide poisoning per 100,000 populations by province, Thailand, 2015

Top Ten Leading Rate

1.	Loei	47.12
2.	Chanthaburi	15.5
3.	Rayong	13.5
4.	Chiang Mai	12.39
5.	Phrae	11.47
6.	Chai Nat	11.15
7.	Sing Buri	10.86
8.	Lamphun	10.84
9.	Lop Buri	10.68
10.	Prachin Buri	10.61

Fig.4

Reported cases of pesticide poisoning by month, Thailand, 2014, median (2010 - 2014), 2015

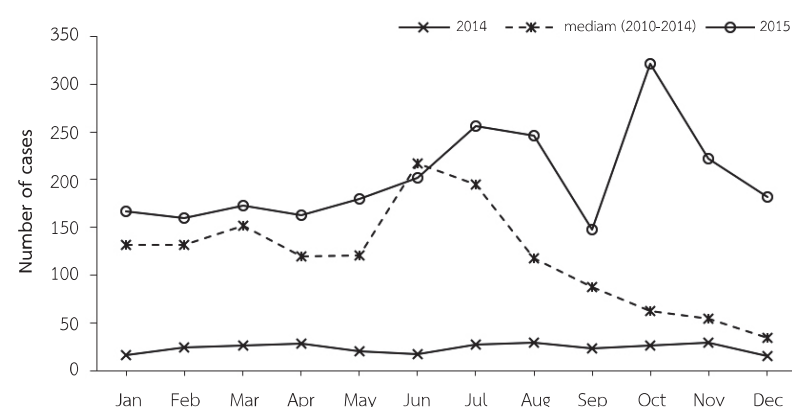

Fig.5

Reported cases of pesticide poisoning by month, Thailand, 2014, median (2010 - 2014), 2015

